

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16CoSr/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320200507
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8320200507.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Kovaľovej a z členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Martina Filákovského v spore žalobkyne: P. A., Z.. XX.XX.XXXX, B. E. XXXX/XX, O., proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 5Csr/1/2020-58 zo dňa 5. októbra 2020, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Stranám sporu sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„Súd zrušuje rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri Asociácii pre arbitráž, so sídlom Vansovej 2, Bratislava, sp. zn. Q. XXXXX/XXXX z 10.10.2019.

Žalobkyni vo vzťahu k žalovanej právo na náhradu trov konania nepriznáva.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil okrem iného ustanovením § 41 ods. 1 a ods. 2, § 45 ods. 1, ods. 3, § 46 ods. 1, ods. 2 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní“); § 39, § 52 ods. 1, ods. 2, § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, ods. 5, § 54 ods. 1, ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), §1 ods. 2, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3 ods. 3, ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.

3. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom bola dňa 10.10.2014 uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX. Na základe tejto zmluvy bol schválený žalobkyni úver vo výške 300,- eur, s tým že žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť požičanú sumu zvýšenú o náklady vo výške 198,- eur, t.j. celkovo zaplatiť sumu 498,- eur. Celkové náklady spotrebiteľa sú tvorené súčtom úroku vo výške 34 % ročne z poskytnutého úveru, čo predstavuje sumu vo výške 102,- eur a odplaty vo výške 96,- eur. Splatnosť úveru bola určená dňa 10.10.2015. RPMN predstavovala 32 %. Dňa 10.10.2014 bola medzi stranami sporu zároveň uzatvorená rozhodcovská zmluva. V zmysle Čl. I bod 1. tejto zmluvy rozhodcovským súdom na účely tejto zmluvy sa rozumie Stály rozhodcovský súd so sídlom Karloveské rameno 8, 841 04 Bratislava, zriadený spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a.s. Dňa 10.10.2019 bol rozhodcovským súdom vydaný rozhodcovský rozsudok sp. zn.

Q. XXXXX/XX, ktorým bola žalovanej v rozhodcovskom konaní (v tomto konaní žalobkyňa) uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi v mesačných splátkach po 40,- eur sumu 255,- eur, úrok z omeškania v sume 2,94 eur, úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 255,- eur od 24.12.2015 do zaplatenia, zmluvnú pokutu 33,00 eur, trovy mediačného konania vo výške 159,57 eur, poplatok za upomienku 10,00 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 123,93 eur. Vo zvyšnej časti bolo konanie zastavené.

4. Podľa uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy zo dňa 22.10.2013 Čl. II bod. 1, sa všetky spory zo zmluvy o úvere mohli riešiť buď pred a) rozhodcovským súdom alebo pred b) všeobecným súdom. Podanie žaloby na všeobecnom súde malo síce povahu rozvázovacej podmienky vo vzťahu k rozhodcovskej doložke, avšak toto dojednanie neplatilo, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd. S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci bola otázka, či Rozhodcovská zmluva k úveru č. XXXXXXXXXX zo dňa 10.10.2014, na základe ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc, je platná. V zmluve sa účastníci vzťahu dohodli, že akékoľvek spory ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú zo zmlúv súvisiacich s uvedenou úverovou zmluvou alebo zo zmluvných vzťahov zabezpečujúcich uvedenú úverovú zmluvu, ako sú napríklad ručiteľské vyhlásenie, dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov, dohoda o zmluvnej pokute, záložná zmluva na hnutelné a nehnuteľné veci, dohoda o vyplnení zmeniek, dohoda o uznaní dlhu, dohoda o zabezpečovacom postúpení pohľadávky a spory, ktoré vzniknú s uplatnením práv z týchto vzťahov budú riešené pred a) v rozhodcovskej zmluve určeným rozhodcovským súdom alebo pred b) príslušným všeobecným súdom. Výber spôsobu uplatnenia nároku, a teda aj orgánu, ktorý ho prejedná, spočíval na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Z uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy ani z iných listinných dôkazov žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú. Žalovaný ničím právne významným nepreukázal, že žalobcovi poskytol jasné a zrozumiteľné informácie o tom, čo znamená riešenie sporov v rozhodcovskom konaní. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad. Nebolo teda preukázané, aby bola rozhodcovská zmluva jednoznačne individuálne dojednaná. Za individuálne dojednanie rozhodcovskej zmluvy nemožno považovať ani osobitné podpísanie samostatného listinného dokladu, ktorý je vo svojej podstate štandardnou formulárovou zmluvou vopred pripravenou dodávateľom. Ak by dodávateľ inicioval konanie na rozhodcovskom súde, je klauzula neprijateľná, ak nie je alternatíva daná pre spotrebiteľa, aby rozhodcovské konanie zastavil, alebo odsunul. Spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej zmluvy, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle citovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú.

5. Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka) a je povinnosťou nielen súdu, ale aj rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodiť všetky právne dôsledky, a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení ani vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste papiera. Evidentne je možné konštatovať, že ide o vopred dodávateľom naformulované zmluvné klauzuly a je zrejmé, že spotrebiteľ nemôže takúto formulárovú zmluvu meniť. Na strane žalovaného je dôkazné bremeno preukázať, že spotrebiteľ - v danom prípade žalobca, si individuálne vyjednal rozhodcovské konanie. V tomto smere neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy, podporujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy. Nie žalobca má dokázať, že nedošlo k individuálnemu vyjednaniu, ale žalovaného zaťažovalo dôkazné bremeno túto situáciu preukázať. Ak by si žalobca individuálne vyjednal rozhodcovskú zmluvu, potom by muselo platiť, že si individuálne vyjednal aj podmienky arbitráže. Žalovaný si dôkazné bremeno o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy nesplnil. Ak spotrebiteľ mal vyjednať na základe rozhodcovskej zmluvy súkromný proces, mal by nepochybne tieto pravidlá poznať. Predmetná rozhodcovská zmluva podľa názoru súdu spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a to tým, že v prípade podania žalobného návrhu dodávateľom núti spotrebiteľa podrobiť sa rozhodcovskému konaniu pred rozhodcovským súdom, ktorý vopred vybral dodávateľ a zbavuje ho možnosti riešiť spor pred štátnym súdom. V rozhodcovskej zmluve je síce uvedené, že svoje právo môžu strany uplatniť aj pred všeobecným súdom, čo však už po podaní návrhu na rozhodcovský súd nie je

možné. Z praxe je zrejmé, že návrhy na začatie konanie podávajú výlučne dodávatelia, čím je spotrebiteľ zbavený možnosti obrátiť sa na všeobecný súd. Pokiaľ sa jedná o žalovaným uvádzanú skutočnosť, že žalobca aj po podpise rozhodcovskej zmluvy mal možnosť ju ukončiť, a to formou odstúpenia, súd poukazuje, že ustanovenie § 48 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkovi konania odstúpiť od zmluvy, ak je to v zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od počiatku zrušuje. Základnou podmienkou odstúpenia od zmluvy je platnosť uzavretej zmluvy. V spotrebiteľských sporoch je súd povinný ex offio skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy. Pokiaľ dospeje k záveru, že rozhodcovská zmluva je v rozpore so zákonom a spĺňa podmienky neprijateľnej zmluvnej podmienky (§ 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka), vyvoláva v zmysle odseku 5 citovaného ustanovenia neplatnosť rozhodcovskej zmluvy, a to neplatnosť absolútnu. Preto nie je možné odstúpiť od neplatného právneho úkonu, ktorý nikdy nenastal.

6. V danom prípade bola voľba rozhodcovského súdu uskutočnená jednostranne. Jednostrannosť a nekalosť tohto zmluvného dojednania súd vidí v tom, že faktickým subjektom, ktorý definuje, kto bude riešiť spor zo spotrebiteľskej zmluvy je v tomto prípade veriteľ, čiže žalovaný, pretože tento zostavil znenie rozhodcovskej zmluvy vo svojej vopred pripravenej formulárovej rozhodcovskej zmluve. Súd prvej inštancie teda na základe uvedených dôvodov aj samotnú rozhodcovskú zmluvu posúdil ako absolútne neplatný právny úkon. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd zrušil rozhodcovský rozsudok v zmysle § 45 ods. 1 písm. e) Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. V zmysle § 47 ods. 1 tohto zákona môže žalovaný podať na súd návrh na pokračovanie v konaní po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

7. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s ust. § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“)

8. Proti rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Odvolanie právne odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p., súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p., rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne, resp. ho zruší a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň žiadal priznať nárok na náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania.

9. Žalovaný nesúhlasí so zrušením Rozhodcovského rozsudku, Q. XXXXX/XXXX z 10.10.2019 vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri Asociácii pre arbitráž so sídlom Vansovej 2, 811 03 Bratislava zriadený záujmovým združením právnických osôb Asociácia pre arbitráž so sídlom Rusovská 15, 851 01 Bratislava. Rozhodcovská zmluva sa nachádza na samostatnom liste papiera, kde je veľkými písmenami určené, že sa jedná o Rozhodcovskú zmluvu. Okrem iného žalovaný poukázal na skutočnosť, že v prípade žalobcu nešlo o prvú zmluvu o úvere uzatvorenú so žalovaným a teda nie je na mieste poukazovať na žalobcovu nevedomosť a nedostatok skúseností, nakoľko žalobca má lepšiu vedomosť v porovnaní z bežným občanom, nakoľko sú mu dobre známe práva a povinnosti ako aj náležitosti zmlúv o úvere. Tým, že zmluvné strany výslovne prejavili vôľu uzatvoriť nevýhradnú Rozhodcovskú zmluvu, ktorá tvorí samostatnú listinu tak, že ju podpísali, došlo k jej individuálnemu dojednaniu a z toho dôvodu ju nie je možné považovať za neprijateľnú podmienku. Skutočnosť, že žalobca kvalifikovaným spôsobom prejavil vôľu uzatvoriť predmetnú Rozhodcovskú zmluvu ešte samo o sebe nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu - spotrebiteľa. V zmysle uvedeného má žalovaný za to, že Rozhodcovská zmluva nepredstavuje neprijateľnú podmienku a teda nie je možné ju posúdiť ako neplatnú.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

11. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

12. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné:

13. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi žalovaným ako veriteľom a žalobkyňou ako dlžníkom bola dňa 10.10.2014 uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX. V rovnaký deň, t.j. dňa 10.10.2014 bola medzi žalovaným a žalobkyňou uzatvorená Rozhodcovská zmluva.

14. Podľa ustanovenia § 52 odsek 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa odseku 2, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

15. Podľa ustanovenia § 53 odsek 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa odseku 2, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa odsek 3, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

16. Podľa ustanovenia § 3 odsek 1 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, spotrebiteľská rozhodcovská zmluva je dohoda medzi dodávateľom a spotrebiteľom o tom, že spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú zo spotrebiteľskej zmluvy alebo s touto spotrebiteľskou zmluvou súvisia, rozhodne v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní určený stály rozhodcovský súd zapísaný v zozname podľa § 18 a určený v tejto spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluve. Spotrebiteľská rozhodcovská zmluva zaväzuje aj právnych nástupcov zmluvných strán.

Podľa odseku 5, uzavretím spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy nesmie byť podmienené uzavretie spotrebiteľskej zmluvy.

Podľa odseku 8, dodávateľ, ktorý opakovane uzaviera so spotrebiteľmi spotrebiteľskú rozhodcovskú zmluvu alebo ponúka jej uzavretie, je povinný na svojom webovom sídle, ako aj v listinnej podobe v priestoroch, v ktorých dochádza k uzavieraniu spotrebiteľských zmlúv, a pred uzavretím spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy informovať spotrebiteľa v rozsahu poučenia podľa prílohy č. 1.

17. Podľa ustanovenia § 28 odsek 6 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, Stály rozhodcovský súd je povinný aj bez návrhu spotrebiteľa preskúmať, či vymáhaný nárok nie je založený na neprijateľnej zmluvnej podmienke alebo na zmluvnom dojednaní, ktoré je v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa. 17) Stály rozhodcovský súd je povinný prihliadať aj na iné dôvody neplatnosti právneho úkonu, na ktoré by súd prihliadal aj bez návrhu.

18. Podľa ustanovenia § 45 odsek 1 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou proti druhému účastníkovi na súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, ak

b) účastník spotrebiteľského rozhodcovského konania nebol riadne upovedomený o ustanovení rozhodcu alebo o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní alebo mu nebolo umožnené sa zúčastniť na spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní,

e) spotrebiteľská rozhodcovská zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 3 alebo je tu iný dôvod neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy,

- g) v konaní nebol správne zistený skutkový stav tým, že stály rozhodcovský súd nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy, nevykonan navrhované dôkazy alebo neumožnil spotrebiteľovi predložiť dôkazy, a toto pochybenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- i) stály rozhodcovský súd rozhodol v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, a toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok sporu,
- j) rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka spotrebiteľského rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je svojou povahou objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom,
- k) výkon rozhodcovského rozsudku by bol v rozpore s verejným poriadkom Slovenskej republiky,
- l) rozhodcovský rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

19. Odvolací súd na úvod uvádza, že súd prvej inštancie postupoval správne, pokiaľ predmetný vzťah uzavretý medzi dodávateľom a spotrebiteľom (žalobkyňa) posúdil ako vzťah spotrebiteľský. Na uvedený vzťah správne aplikoval ustanovenia príslušných právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa, ktoré majú aplikačnú prednosť pred inými ustanoveniami vzťahujúcimi sa na predmetné vzťahy medzi veriteľom (dodávateľom) a dlžníkom (spotrebiteľom).

20. Odvolací súd zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o spotrebiteľskom úvere zo dňa 10.10.2014 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobcovi za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti žalovaného. Je teda nepochybné, že predmetná zmluva je spotrebiteľskou zmluvou.

21. Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne súd prvej inštancie prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6 M Cdo 9/2012). Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad. Rozhodcovskú zmluvu teda nie je možné akceptovať, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. V predmetnom prípade bola Rozhodcovská zmluva podpísaná dňa 10.10.2014 spolu s Zmluvou o spotrebiteľskom úvere.

22. Podľa názoru odvolacieho súdu je podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia. Žalobkyňa ako spotrebiteľ pri predmetnej rozhodcovskej zmluve nemá na výber, ak bude žalovaný na rozhodcovskom súde, preto odvolací súd zastáva názor, že možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou podávajú rozhodcovské žaloby veritelia. V prípade, že výnimočne uplatňuje svoje právo spotrebiteľ, využíva štátny súd. Vzhľadom na uvedené sa teda podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

23. Spotrebiteľ, ak si niečo z určitých dôvodov želá, minimálne sa predpokladá, že vie, prečo chce niečo individuálne vyjednať. Skutočnosť, že zmluva je spísaná na samostatnej listine, neodôvodňuje záver, že žalovaný preukázal osobitné vyjednanie, resp. dodržanie všetkých právnych predpisov. Naopak, ide o sofistikované docielenie stavu, ktorý má formálne indikovať vyňatie rozhodcovskej zmluvy z režimu súdnej kontroly, čo odvolací súd hodnotí ako nekalú obchodnú prax rovnako ako súd prvej inštancie.

24. V prípade, ak rozhodcovská zmluva nebola dojednaná platne, táto ani nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu v zmysle Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Rozhodcovský rozsudok je teda nulitným právnym aktom, nevyvoláva žiadne právne účinky, a preto je daný dôvod na jeho zrušenie v zmysle ustanovenia § 45 odsek 1 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Pokiaľ ide o možnosť preskúmať rozhodcovskú zmluvu z hľadiska jej ne/platnosti, tu odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR vo veci sp. zn. 6 Cdo 143/2011 zo dňa 18.01.2012, v

zmysle ktorého: „Ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinného, v rozhodcovskom konaní prípadne nenamietal neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná. Aj v preskúmvanej veci bol preto plne opodstatnený a zákonnom podložený postup exekučného súdu, ktorý po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie skúmal, či bola uzavretá rozhodcovská zmluva. Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k „zrušeniu“ tohto rozhodnutia; exekučný súd si ani neosvojoval postavenie odvolacieho súdu. Exekučný súd iba skúmal, či oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľný exekučný titul, medziiným či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor; pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju vyriešil rozhodcovský súd. Možno preto uzavrieť, že aj v rámci daného exekučného konania bol všeobecný súd oprávnený skúmať rozhodnutie označené v exekučnom konaní ako exekučný titul z hľadiska, či nejde o rozhodnutie ničotné, ktoré nevyvoláva žiadne právne účinky (IV. ÚS 78/2011).“ Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že pokiaľ je možné preskúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy/ doložky v rámci exekučného konania a exekučnému titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok vydaný na základe neplatnej rozhodcovskej doložky/zmluvy nepriznať právne účinky, tým skôr je možnosť skúmať platnosť rozhodcovskej doložky/zmluvy danú súdu v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku.

25. Treba prisvedčiť súdu prvej inštancie aj v tom smere, že Rozhodcovská zmluva je neprijateľná aj z toho dôvodu, že spotrebiteľ nemal na výber a bol nútený podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovskú zmluvu dohodnutú za daných okolností považuje za neprimeranú zmluvnú podmienku, ktorá je v rozpore s platným právom. Záver o neprijateľnosti rozhodcovskej zmluvy je tiež v geografických dôvodoch v zmysle judikatúry súdneho dvora C-240/98 - C-244/98 Oceáno Grupo Editoriale. Neprimeraná vzdialenosť od miesta rozhodcovského konania je skutočnosťou, ktorá má odradzujúce účinky pre spotrebiteľa vo vzťahu k uplatňovaniu práva. Už len samotná vzdialenosť cca 496 km (O. - B.) na rozhodcovské konanie pre žalobkyňu je odradzujúca.

26. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06)

27. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd v zmysle ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok potvrdzuje ako vecne správny.

28. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 C.s.p. v spojení s § 255 odsek 1 C.s.p. tak, že žalobkyňa by vzhľadom na úspech v odvolacom konaní mala nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Z obsahu spisu však vyplýva, že žalobkyňa v odvolacom konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, preto jej ich odvolací súd nepriznal.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).